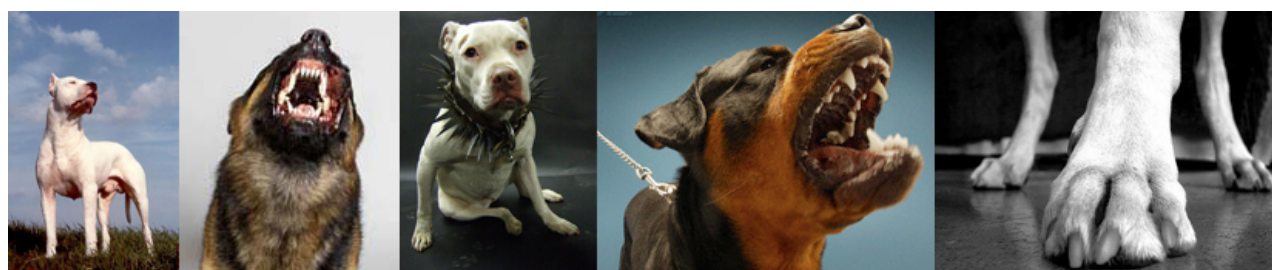

КЪМ вечния мир

Хуан Майорга

Превод от испански: Нева Мичева

Действащи лица:

ОДИН, *нечистокръвен ротвайлер*

ИМАНУЕЛ, *немска овчарка*

ДЖОН-ДЖОН, *мелез от различни породи*

КАСИУС, *лабрадор*

ЧОВЕК

Произволно затворено пространство с два изхода.

Один, Имануел и Джон-Джон спят. Джон-Джон е със слушалки на ушите. Один се събужда. Лошо му е. Не знае нито къде е, нито кои са другите. Воден от обонянието си, търси вода, намира я, помирисва я, пие. Наблюдава спящите. Оглежда помещението. Проверява вратите и установява, че са затворени.

Имануел се събужда. Не знае нито къде е, нито кои са другите.

ИМАНУЕЛ: Хей, приятел, ще ми помогнеш ли? Болен съм.

ОДИН: Нито съм ти приятел, нито си болен.

ИМАНУЕЛ: Дадох ми да пия нещо, което... След това нямам спомен.

ОДИН: Пийни си вода, ще ти олекне. Чиста е. Веднага ще ти минат и световъртежът, и горчивият вкус в устата, и ледената топка в корема. Не си болен. Упоили са ни. Нормално.

ИМАНУЕЛ: Кое е нормално? Да ни упоят ли?

ОДИН: Не искат да знаеш къде си. Нормално.

Имануел пие вода. Започва да се чувства по-добре.

ИМАНУЕЛ: Казвам се Имануел.

Протяга ръка¹ на Один, но той не я поема.

ОДИН: Не те помня от стадиона, Имануел.

ИМАНУЕЛ: Имаше над сто участници, затова.

ОДИН: Виж спящия красавец съм го запомнил. Той беше в група „В“. А ти?

ИМАНУЕЛ: В „Е“.

ОДИН: В „Е“ ли? Сигурен ли си? Не се сещам за немски овчарки в „Е“.

ИМАНУЕЛ: Не си обърнал внимание.

ОДИН: Какво ти беше времето от бягането с препятствия?

Зазвучава музика. Имануел и Один очакват нещо да се случи. Нищо не се случва.

¹ „Протяга ръка...“: в ремарките, както и в репликите на персонажите понякога се назовават действия, присъщи за хора, не за кучета – така е по желание на автора, затова навсякъде е оставено непроменено. – Б.пр.

ОДИН: Седем секунди и половина. Твоето?

ИМАНУЕЛ: Не стигнах до края. Бутнах третата преграда.

ОДИН: А, ти ли беше тоя, дето отнесе преградата?

ИМАНУЕЛ: Не я видях овреме. Разсеях се.

ДЖОН-ДЖОН: Пет четирийсет и осем. (*Джон-Джон отваря очи. Не знае нито къде е, нито кои са другите.*) Пет секунди четирийсет и осем стотни. При насрещен вятър. (*В слушалките си слуша нещо, което ние не чуваме. Маркира си територията.*) На тебе вярно ли ти трябваха седем и половина? Да не си тичал с вързани задни крака? (*Музиката спира. Тримата очакват нещо да се случи. Нищо не се случва.*) Ехо, гледай къде си вреш опашката. Не виждаш ли маркировката?

ОДИН: Това ли имаш предвид? Как смееш да бележиш моята територия?

Просва се в участъка, току-що маркиран от Джон-Джон.

ДЖОН-ДЖОН: Ще броя до три. След което ще си разчистя терена. Ще изхвърля всеки боклук, който ми се изпречи пред погледа.

Один си тананика мелодията, звучала допреди малко.

ДЖОН-ДЖОН: Едно. Две. Три.

Озъбва се срещу Один. Один оголва зъби в отговор, очаквателно. Джон-Джон тъкмо се готви да скочи върху него, когато една от вратите се отваря (оттук нататък ще я наричаме врата „А“) и през нея влиза Човекът. Джон-Джон хвърля кръвнишки поглед към Один, сякаш да му внуши, че двубоят само се отлага, и хуква след гумената играчка, която Човекът му подхвърля, захваща я внимателно и тича да я върне, за да я хвърли Човекът още веднъж... С него и с останалите Човекът докрая общува едностранно. Човекът и Джон-Джон продължават да си играят, докато през същата врата не влиза Касиус – куц и едноок, с орфана бяла кашика около врата.

КАСИУС: Добре ли пътувахте, господа? Настанихте ли се удобно? От каквото и да имате нужда, обръщайте се към него. (*Сочи към Човека.*) Тук е, за да ви служи.

ДЖОН-ДЖОН: (*Към Один и Имануел.*) Ама това е... Не го ли познахте?

КАСИУС: Доведохме вас тримата, защото превъзхождате всички останали. Вие сте най-добрите в конкурса. Нашите финалисти.

ДЖОН-ДЖОН: Този стар лабрадор е великият Касиус! Аз даже не знаех, че е жив. Лично Касиус ще ни изпитва!

КАСИУС: Трима кандидати за един свободен нашийник. Един-едничък, ето като този. Да сте виждали друг път нашийник на К7?

Один, Имануел и Джон-Джон се дивят на бялата кашика на Касиус.

КАСИУС: Джон-Джон, Один, Имануел, и тримата искате да станете част от К7, но тази чест ще се падне само на един от вас, най-добрия, и затова сме се събрали – за да открием кой е той. Последният кръг се състои в три изпитания. Първото, което започва в този момент, е практическо упражнение.

ДЖОН-ДЖОН: Чухте ли? Само един свободен нашийник. И той принадлежи на мен, още отпреди да се родя! Моите родители са вършили тази работа, както и родителите на моите родители. Не си губете времето напразно.

Касиус прави знак на Човека. Той връчва на всеки кандидат по един цветен тебешир.

КАСИУС: Преди три дни двама мъже дойдоха тук да разговарят. Единият от тях беше болен. Очертайте прехода на болния от влизането му до момента, в който си тръгна. Можете да пеете, ако искате.

Дава знак и Човекът включва хронометър: тик-так, тик-так... Кандидатите търсят следа из помещението. Джон-Джон души ту тук, ту там прибързано, хаотично и си припява; Имануел е методичен и изследва пространството педя по педя; Один изобищо не помръдва, разчита на носа си от място. Скоро Джон-Джон ликуващо прокарва по пода криволичеца линия. Касиус се приближава, поглежда хронометъра и си записва в бележника. Малко след това Один начертава различна траектория, Касиус пак поглежда хронометъра и пак си записва, сетне махва на Човека да спре хронометъра, отбелязва още нещо в бележника си, излиза през врата „А“ и я затваря. Пауза.

ДЖОН-ДЖОН: Защо?

Один: Какво защо?

ДЖОН-ДЖОН: Защо не спряха часовника, като открих откъде е минал болният?

Один: Ти знаеш ли какво намери? (*Превива се от смях. Нарочно измъчва Джон-Джон, като не му казва веднага.*) Дъждовен червей, ето какво.

Джон-Джон души следата, която е очертал по пода.

ДЖОН-ДЖОН: Не е било червей. Знаем ги как миришат.

Один: Опашката ти е в моята зона. Не човек, пич, а червяк. Мръдни си опашлето оттам.

Понечват да се нахвърлят един върху друг. Човекът им подхвърля късове месо, за да им отвлече вниманието. Джон-Джон ръфа сърдито.

Один: Ще ти приседне, ако се цупиш, докато дъвчеш. Погледни го откъм добрата страна, душко. Намèри си майстора. И майсторът сега ще те научи как се търси следа. Първи урок: прилики и разлики между човека и дъждовния червей.

Джон-Джон: Остават още две изпитания. Няма да ми измъкнеш нашийника под носа.

Один: Аз още не знам дали въобще го искам. Още не са ни казали какви са условията.

Джон-Джон: Ако не вярваш в победата, няма как да победиш.

Один: Честно казано обаче, започвам да се чувствам по-мотивиран. Досега не бях опитвал толкова крехко месо.

Джон-Джон: Касиус никога няма да избере тип като тебе. Знаеш ли как е ослепял с едното око? В битка за нещо много по-важно от стомаха си.

Один: Прав си, няма начин да се харесам на дъртака. Само че аз хванах следата. Нямам твоето родословно дърво, принцесо, аз съм кръстоска от два помияра. Но имам навика да наричам нещата със собствените им имена. Примерно червея – „червей“.

ИМАНУЕЛ: А може да не е имало нищо за откриване.

Джон-Джон: Моля?

ИМАНУЕЛ: Може изпитанието да е било блъф.

Один: Ако нямаше нищо за откриване, ти щеше да биеш, защото пасува. Само че нещо все пак имаше и го намерих аз.

ИМАНУЕЛ: Така да е. Но всъщност може да са искали да оценят друго. Не нашия нюх. Или не само него.

Джон-Джон: Така ли? И какво друго ще оценяват?

ИМАНУЕЛ: Нюхът не е от чак толкова значение. Чел съм, че в Колумбия вече ползвали плъхове, а в Израел – свине.

Один: Прасета?

ИМАНУЕЛ: Изглежда, че са по-лесни за дресиране от нас, а и по-евтини. Така или иначе, важното е, че нашето обоняние от ден на ден се обезценява. Даже някъде прочетох, че японците били изобретили изкуствен нос.

Один: Механична муцуна? Със или без козина?

ИМАНУЕЛ: Трябва да свикнем с мисълта, че скоро ще има работи с обоняние по-fino от нашето. По-оправни, по-силни. Но пък ние разполагаме с качества, с които една машина никога няма да се сдобие.

ДЖОН-ДЖОН: Добре де, какво още са искали да оценят? Кажете!

ИМАНУЕЛ: Самообладание в екстремна ситуация. Бърз анализ на сложен контекст. Способност за наблюдение на други индивиди.

ДЖОН-ДЖОН: Ти сега на умник ли ми се правиш?

ИМАНУЕЛ: Не.

ДЖОН-ДЖОН: На мен зубрачите ми лазят по нервите. Ти – какво, да не ме мислиш за парче без мозък, за някакъв малоумен бабанко?

ИМАНУЕЛ: Не дотам, че да ме нападнеш и да ги принудиш да те отстранят. Най-вероятно отнякъде ни следят. Да не искаш да изхвърчиш оттука, защото не можеш да се владееш?

Джон-Джон се отказва от бой с Имануел. Боли го главата.

ИМАНУЕЛ: Какво ти има? Добре ли си?

Джон-Джон взима хапче, за да си облекчи болката.

ОДИН (Към Човека.): Ало, не ми стига. Дай още.

ДЖОН-ДЖОН: Не смей така да му говориш! Дръж се прилично!

ОДИН: (Към Човека.) Чу ли бе? Размърдай се и донеси друго филе.

Джон-Джон понечва да скочи на Один, който заема отбранителна поза. Но изведнъж Один се обръща към неотваряната досега врата, която оттук нататък ще наричаме врата „Б“, и започва да я души.

ОДИН: Оттатък има нещо. Нещо живо.

Джон-Джон залепя ухо за врата „Б“ и кима – там действително има нещо живо.

ИМАНУЕЛ: Нали ви казвам: следят ни. Стаята сто процента е набъкана с микрофони. (Сочи към един зрител.) Онова там не е ли камера?

Один започва да се криви към зрителя, все едно той наистина е обективът на камера. Човекът слага синджир на Джон-Джон, сваля му слушалките и го отвежда през врата „А“, която затваря зад гърба си. Один и Имануел се опитват да прикрият озадачението си.

Один: Абе това момче е много странно, а? И що за порода е? Ушите му са на боксер, муцуната – на ротвайлер, а се движи като питбул.

ИМАНУЕЛ: И говори като дого.

Один: Да! Говори като дого!

ИМАНУЕЛ: Все по-смели стават в кръстоските.

Один: На мен ми призлява от такива лабораторни изроди. Къде ще му излезе краят, ако така продължават?

ИМАНУЕЛ: Търсят идеалното куче. Кучешкия абсолют. От векове се мъчат да го създадат. Ти знаеше ли, че доберманите не са естествени?

Один: А какви са, пластмасови?

ИМАНУЕЛ: Не е имало доберман в Ноевия ковчег, това ми е мисълта. Създал ги е някой си Луис Доберман, нощен пазач, който се занимавал да кръстосва всякакви породи.

Один: Луис Доберман? Майтапиш ли се?

ИМАНУЕЛ: Мечтаел за съвършеното куче пазач: нападателност на пинчер, устойчивост на ротвайлер, челюсти на пойнтер...

Один: Аха, и смесвал, докато не забъркал съвършения кучи син.

ИМАНУЕЛ: Успял човекът. Един доберман го убил.

Пауза.

ИМАНУЕЛ: Това място е...

Один: Прекалено чисто. Не ми харесва.

ИМАНУЕЛ: На какво мирише?

Один: Мили са преди три часа. Вони на дезинфектант.

ИМАНУЕЛ: А колко ли е часът сега?

Один: Не знам.

ИМАНУЕЛ: Светлината три пъти се промени. Температурата също. Я чуй. Това не е ли... самолет?

Один: Може.

Пауза. Музика.

Один: Какво, по дяволите, става тука? Той ли е победителят? Или го отстраниха?

ИМАНУЕЛ: Заради червея ли?

Один: Не е бил червей. Нарочно му го казах, да го подразня. *(Пауза.)* Питам се каква ли музика слуша хлапето.

Взема слушалките на Джон-Джон. На Имануел не му харесва Один да ги пипа, камо ли да си ги и сложи, както той прави. Това, което Один чува, явно го изненадва.

Один: Е как няма да го боли главата, като слуша тая гадост?

Подава слушалките на Имануел, който се съгласява да ги сложи, но не издържа с тях на ушите и три секунди.

Один: Взривове, писъци, сирени на бърза помощ... Този пич е откачен. *(Пауза.)* Е, не. Надали са го отстранили. Ако това момче е мелез от боксер, ротвайлер, питбул и дого и отгоре на всичкото е откачен, няма начин да му излезем насреща.

ИМАНУЕЛ: Вярно, костелив орех.

Один: Освен ако двамата с теб не се сдушим. Не ме гледай така, много добре разбираш какво имам предвид. Предлагам ти сделка. Изкарваме го от състезанието и оставаме само двамата да си мерим силите. Яко, яко, ама не го ли виждаш, че е тъпо, та дрънка?... На принципа „Да превърнем всяка мозъчна гънка в мускулно влакно!“ Хващаме го, значи, и го убеждаваме, че тук не е място за шампиони като него. Че може да направи състояние от разните там конкурси за походка и фризура. То се знае, че няма баш така да му го кажем – ще му внушим елегантно да се разкара и ще разиграем белия нашийник между нас двамата, две истински кучета. Какво ще кажеш?

ИМАНУЕЛ: Нека спечели най-добрият. Ако Джон-Джон е най-добрият, нашийникът му се полага по право.

Один: „Нека спечели най-добрият.“ Ти кого залъгваш бе? Ааа, на камерата говориш. *(Към зрителя-камера, имитира Имануел.)* „Нека спечели най-добрият. Ако Джон-Джон е най-добрият, нашийникът му се полага по право. А ако трябва да оближа на някого задника, ей ми го езика, дайте задника!“ *(Към Имануел.)* Ти за глупаци ли ги вземаш? *(Към зрителя-камера.)* Господин Касиус, или там който ни наблюдава: знам, че цените искреноста. Ако се споразумеем с вас за условията, можете да бъдете сигурни, че...

Млъква, защото врата „А“ се отваря. Влиза Човекът – връща Джон-Джон, закача синджира на Имануел, извежда го и затваря. Джон-Джон си слага слушалките.

Пауза.

Один: Как мина разходката? Времето хубаво ли е?

ДЖОН-ДЖОН: Това място е страшна работа. Имат фантастични машинарии, най-фина технология за измерване на всичко: острота на зрението, рефлексии, ДНК... Фантастика.

Один: Значи ти си избраникът. Щом са те изследвали толкова подробно, значи тебе са харесали.

ДЖОН-ДЖОН: Сериозно ли така мислиш?

Один: Ами и да мисля, и да не мисля, все си най-добрият. Сигурно си ги шашнал с показания: острота, рефлексии, генетичен код...

ДЖОН-ДЖОН: 40 % боксер, 30 % ротвайлер, 15 % питбул, 15 % дого.

Один: Да, но не си и гола генетика. Явно си отлично трениран, щом си стигнал дотук.

ДЖОН-ДЖОН: Има си хас. Учих при най-добрите.

Один: Някоя скъпа школа, а?

ДЖОН-ДЖОН: Шест хиляди на семестър.

Один: И колко време изкара там?

ДЖОН-ДЖОН: Година и половина.

Один: Един вид – струваш осемнайсет хиляди. Пред мен стои куче за осемнайсет хиляди! Уау!²

ДЖОН-ДЖОН: Да, толкова ми струваше образованието.

Один: На това викам аз разумно вложени пари – в тази професия има хляб и още как. Сигурно не е лесно да се вредиш в подобна школа.

ДЖОН-ДЖОН: Подбират само кутретата с желязно педигри. Трите първи месеца са пробни: ако не се справяш – марш вкъщи. За това време те привикват да не скимтиш при болка, да носиш на глад и жажда и преди всичко – да не се боиш. Постоянно ти пускат гърмежи от взривове, за да ти калят нервите. После започват специализациите: наркотици, имиграция или сигурност. Само че не можеш да избираш: най-добрите бяхме зачислени в направление „Сигурност“ и веднага започнахме стаж – посолства, стадиони, летища... Целта на

² Идеята на това „уау“ е да звучи като английското възклицание за изненада „Wow!“ („Бре!“ „Леле!“ и пр.), навлязло през американските филми в много езици, включително в испанския и българския. С тази разлика, че в оригинала е изписано „Guaa!“ , което е испанското междуметие за „Бау!“ . – Б.пр.

подготовката е да си на линия при всякакви обстоятелства. Да речем, без предупреждение те пускат в пълен с народ супермаркет да намериш и обезвредиш човек бомба.

Один: Човек бомба! Колко вълнуващо!

ДЖОН-ДЖОН: Е, актьор, който се прави на човек бомба. В нашето училище никога не са ни пускали на чучело, винаги на живи хора сме се упражнявали, нищо че излиза по-скъпо. Имахме актьори за всеки вид симулация: следене на заподозрян, отвличане, търсене сред отломки, граждански протести...

Один: Граждански протести ли?

ДЖОН-ДЖОН: Урок четирийсет и първи: „Не овладееш ли добре манифестацията, на революция ще го обърне нацията.“ Учиха ни да действваме чрез убеждение, а насилие да прилагаме като последна мярка. Урок трийсет и девети: „Който зъбите си знае да показва, няма нужда с хапане да се доказва.“

Один: Май ти е мъчно за училище, а, момче?

ДЖОН-ДЖОН: Имаше и трудни моменти. Но ги преодолявахме с другарска помощ.

Один: Тук нещата са много различни, нали знаеш? На никого да нямаш доверие. Тоя Имануел например. Много ме съмнява.

ДЖОН-ДЖОН: И мен.

Один: Устата му казва едно, а миризмата му изразява друго. Умилква се, уж дружелюбен, видите ли. Но не е дошъл да завързва приятелства. Дошъл е за белия нашийник, а белият нашийник е един. Той знае, че си непобедим съперник, затова си измисли тая история с камерите. Хитро псе.

ДЖОН-ДЖОН: Да не би да няма камери?

Один: Я се сети той кога ги спомена? Точно когато ти посегна да го сръфаш. Мисли си, че ще те обае с красноречие. Знаеш ли какво ми каза за теб преди малко?

ДЖОН-ДЖОН: Какво? Какво ти е казал за мен?

Один: „Тоя – вика – е от онези, дето всяка своя мозъчна гънка превръщат в мускулно влакно.,,

ДЖОН-ДЖОН: Всяка гънка – във влакно ли? Какво иска да каже?

Один: Че в главата имаш буца мускули, напук на всяка анатомична логика.

ДЖОН-ДЖОН: В школата не сме учили анатомична логика. Ама че гад... Но какво иска да каже?

ОДИН: Че си застрелян. Тъп като галош. Това разправя.

ДЖОН-ДЖОН: Куче мръсно...

ОДИН: Не куче, а хиена, мене слушай. Знаеш ли защо ти каза това за камерите? Защото иска да те лиши от най-голямото ти преимущество: инстинкта. Знае, че ако се водиш по инстинкта си, той е изгубен. Ето сега – какво ти подсказва инстинктът?

ДЖОН-ДЖОН: Да го убия.

ОДИН: Искам да го видя в краката ти със строшен врат, кръв да се лее.

ДЖОН-ДЖОН: Да. Да!

ОДИН: Само не прибързвай. Изчакай да се разсее и тогава му се метни като стрела.

ДЖОН-ДЖОН: Като стрела.

ОДИН: И не забравяй, че е хитро псе. Не позволявай да те забаламоса с приказки. Покажи му, че ти си по-умният. Идват. Нали запомни – като стрела.

ДЖОН-ДЖОН: Като стреле...

ОДИН: Шшшт.

Отваря се врата „А“. Влиза Човекът – връща Имануел, слага синджир на Один и го отвежда. Преди да излезе, Один се споглежда с Джон-Джон. Имануел забелязва нещо подозрително в поведението на Джон-Джон. Всеки път, щом Имануел го загърби за малко, Джон-Джон понечва да му се нахвърли, но Имануел се обръща навреме да осуети нападението.

ИМАНУЕЛ: Мразя изследванията. Не мога да гледам кръв. От ей такава пале като видя спринцовка и ми призлява... а да давам урина по команда просто ме съсипва... Ти оня апарат, който прилича на крачкомер, разбра ли го какво мери?... А, и отпечатък ми взеха само от едната лапа, от лявата...

ДЖОН-ДЖОН: Значи застрелян, а? Галош значи. И буца в главата, така ли?

ИМАНУЕЛ: Какво те прихваща?

ДЖОН-ДЖОН: Какво ли, многознайко? Нищо, ти чакай аз да те прихвана и ще ми станеш на кайма.

Джон-Джон скача върху Имануел, убеден, че няма да срещне съпротива, но Имануел изненадващо отвръща като добър боец. Сборичкват се. Джон-Джон започва да надделява.

ИМАНУЕЛ: Хей, чу ли?

ДЖОН-ДЖОН: Какво?

ИМАНУЕЛ (*Сочи към врата „Б“*): Зад тази врата. Не чуваш ли шепот? Сякаш някой се моли?

ДЖОН-ДЖОН: Аз нищо не чувам.

ИМАНУЕЛ: Ти в Бог вярваш ли?

ДЖОН-ДЖОН: Моля?

ИМАНУЕЛ: Ако Касиус ти зададе темата „Бог“, намислил ли си какво да говориш? Не е изключено това да те пита на събеседването. В наши дни работата, за която се състезаваме, не може да се върши без теологическа подготовка. Голяма част от онези с бомбите са убедени, че са хванали Господ за шлифера. Убиват в името на Господ. Но какво имат предвид под „Бог“? Какво им е в главите, когато говорят за Него? Ако Касиус реши да те препита по темата „Тероризъм и Бог“, ти какво ще кажеш?

ДЖОН-ДЖОН: В школата не са ни учили за Бог.

Събаря Имануел, затиска го под тялото си, напълно владее положението.

ИМАНУЕЛ (*Приглушено*): Аз бих започнал с облога на Паскал.

Пауза.

ДЖОН-ДЖОН: Кой облог?

ИМАНУЕЛ: Паскал твърди, че както съществуването на Бог, така и несъществуването му са недоказуеми, поради което можем да представим въпроса като облог. Като игра на рулетка, в която имаш само два сектора: единият е „Има Бог“, другият – „Няма Бог“. Според Паскал най-изгодно е да се заложи на „Има Бог“.

ДЖОН-ДЖОН: Така ли?

ИМАНУЕЛ: Ако заложиш на „Няма Бог“ и Бог действително няма, какво печелиш? Само онези мимолетни удоволствия, от които се отказва вярващият, а атеистът си позволява. Същите, които ще загубиш, ако заложиш на „Има Бог“ и се окаже, че не е така. Голямата разлика идва оттам, че ако заложиш на „Няма Бог“ и се окаже, че Бог има, во веки веков ще гориш заради избора си в ада. А ако заложиш на „Има Бог“ и излезе, че вярно има, печелиш вечността.

Пауза.

ДЖОН-ДЖОН: Би ли повторил?

Докато разговарят, хватката на Джон-Джон постепенно се охлабва и Имануел почти неусетно му се измъква.

ИМАНУЕЛ: Представи си зар със само две страни...

ДЖОН-ДЖОН: Нали беше рулетка?

ИМАНУЕЛ: Все едно. Рулетка със само два сектора, колода от само две карти, монета със само... така де, обикновена монета с две страни, ези и тура.

ДЖОН-ДЖОН: Не ме обърквай, не ме обърквай, че ще те...

ИМАНУЕЛ: Добре, добре, рулетка, два сектора. На единия е написано „Има Бог“, на другия – „Няма Бог“.

Имануел хваща първите два предмета, които му попадат пред очите, за да изобрази „Има Бог“ и „Няма Бог“.

ИМАНУЕЛ: Какво избираш?

ДЖОН-ДЖОН: Това.

ИМАНУЕЛ: Залагаш на „Няма Бог“, така ли?

ДЖОН-ДЖОН: Това не беше ли „Има Бог“?

ИМАНУЕЛ: Не, то е „Няма Бог“.

ДЖОН-ДЖОН: Давай, на него залагам.

ИМАНУЕЛ: Според Паскал, ако има Бог, ти току-що си навлече ад за вечни времена, а ако ли няма, със или без твоя избор всичко и без това ще отиде на кино.

ДЖОН-ДЖОН: Ами прав е Паскал, какво. А ако заложа на другото?

ИМАНУЕЛ: За него Паскал твърди, че е по-умното решение. Неговото обяснение е...

Отваря се врата „А“. Човекът въвежда Один, който не може да повярва на очите си.

ДЖОН-ДЖОН: (Към Один.) Вярваш ли в Бог?

Один дръпва Джон-Джон встрани.

ОДИН: Нали щеше да ти е в краката със строшен врат и кръв да се лее? Какво, по дяволите, става тука?

ДЖОН-ДЖОН: Ти чувал ли си за един комарджия на име Паскал?

ОДИН: Омотал те е. Оплел те е като пиле в кълчища.

Джон-Джон му показва предметите, които изобразяват двата сектора на въображаемата рулетка.

ДЖОН-ДЖОН: Рулетка: има Бог–няма Бог. Ако заложиш тук, печелиш вечност, а и да загубиш, голям праз. Какво толкова губиш в крайна сметка? Не, не беше така... как беше? Рулетка. Ако заложиш тук, гориш во веки веков в ада. Но ако няма Бог... Абе чухме шепот зад онази врата, това е. Тогава той ме попита за Бог и после се разприказвахме за оня Паскал.

ОДИН: Змия бе!

ДЖОН-ДЖОН: Паскал ли?

ОДИН: Като влечуго се изнизва.

ДЖОН-ДЖОН: Ама нищо чудно Бог да ни се падне. Ти какво би казал, ако Касиус те пита?

Касиус влиза през врата „А“ и всички млъкват.

КАСИУС: Господа, време е за второто ни изпитание.

ДЖОН-ДЖОН: А с първото какво стана, господине? Няма ли да ни съобщите резултата?

КАСИУС: Отбелязвайте с ченгелче само един от възможните отговори на всеки въпрос. Верен отговор ви носи една точка, грешен – минус една.

Човекът раздава на всеки кандидат химикалка и лист и оттук нататък по знак на Касиус пуска и спира хронометъра до края на изпита: тик-так, тик-так...

КАСИУС: Първи въпрос. Какъв е обсегът на действие на тротила?

- а) 100 метра;
- б) 20 метра;
- в) 500 метра.

Пауза.

КАСИУС: Стоп. Втори въпрос. Как следва да постъпи кучето антитерорист с кола бомба в движение?

- а) Да убие водача на превозното средство;
- б) Да обездвижи водача, без да го елиминира;

в) Да се изпречи пред колата и да предизвика взрива.

Пауза.

КАСИУС: Стоп. Трети въпрос. При несъгласие между човек и куче относно начина на действие кой взима крайното решение?

- а) Човекът;
- б) Кучето;
- в) Несъгласия не се допускат.

Пауза.

КАСИУС: Стоп. Четвърти въпрос. В случай че бъде заловено от врага, какво трябва да предприеме кучето?

- а) Да се престори, че минава на страната на врага;
- б) Да си прехапе езика;
- в) Да се самоубие.

Пауза. Джон-Джон си взима хапче.

КАСИУС: Стоп. Пети въпрос. Помиришете дрехи „А“, „Б“ и „В“ и посочете коя от тях принадлежи на терорист.

Пауза.

КАСИУС: Стоп. Шести въпрос. Ако обезвреждането на заподозряно лице излага на опасност невинен живот, как следва да постъпи кучето?

- а) Да се откаже от обезвреждането;
- б) Да проведе обезвреждането по план;
- в) Да изчака решение на колега човек.

Пауза.

КАСИУС: Стоп. Седми въпрос. Пред невъзможността да окаже помощ едновременно на две потенциални жертви, кого трябва да предпочете кучето?

- а) По-младата жертва;
- б) По-беззащитната жертва;
- в) Жертвата с по-голямо символично значение.

Пауза. Джон-Джон си взима хапче.

КАСИУС: Стоп. Осми въпрос. Коя част от тялото на терориста камикадзе трябва да се атакува първо?

- а) Очите;
- б) Тестисите;
- в) Лявата ръка.

Пауза.

КАСИУС: Стоп. Девети въпрос. От 1808 до 1813 година Наполеон прави крал на Испания своя по-голям брат, Жозеф Бонапарт. Като какви бихте определили испанците, борили се срещу французите по това време?

- а) Бунтовници;
- б) Терористи;
- в) Партизани.

Пауза. Джон-Джон изгълтва две хапчета.

КАСИУС: Стоп. Десети въпрос. С не повече от двайсет и пет думи определете „тероризъм“.

Пауза.

КАСИУС: Стоп. Напишете си имената и предайте листовете, ако обичате.

Касиус прибира листовете, излиза през врата „А“ и я затваря. Джон-Джон е бесен, блъска пода и стените.

ДЖОН-ДЖОН: Ебати, ебати, ебати! Почти всичките „а“ приличаха на „б“, а „в“ направо си беше същото, само дето обърнато наопаки. „Определете *тероризъм*“. Абе за какъв зор, майка му стара, е тоя номер? Всяко пале ще ви каже що е то *тероризъм*. Обаче най-малко шест съм нацелил. Или най-малко четири. „Определете *тероризъм*“. Ти какво написа?

ОДИН: Нищо, не отговорих.

ДЖОН-ДЖОН: Не отговори ли? Как така не отговори?

ОДИН: Момче, ти на колко си години?

ДЖОН-ДЖОН: На три.

ОДИН: На твоята възраст отдавна трябваше да си разбрал какво правят хората с думите. „Тероризъм“. „Човешки права“. „Демокрация“. Те думите за нищо не ги броят. Разтеглят ги, мачкотят ги, обръщат ги и ги употребяват където и както си искат. Не се оставяй да те оплетат в думи.

ДЖОН-ДЖОН: Какво говориш бе? Ти на чия страна си?

ОДИН: На ничия. И ти не би трябвало да си. Кучетата нямат страна – нито в смисъл на кауза, нито в смисъл на родина и дом. Не си ми никак симпатичен, малкият, но ще ти дам един полезен съвет: не се ври в човешките дела.

ДЖОН-ДЖОН: Как пък ще нямаме страна? Аз със сигурност имам.

Один: Я си преговори Паскал, рожбо. Гледам, че още не си го отработил. Поупражнявай се още малко и ще вземеш акъла на Касиус, помни ми думата.

Побутва към Джон-Джон елементите от въображаемата му рулетка. Джон-Джон започва нещо да мърмори под мустак, в опит да възстанови аргументацията на Паскал.

ИМАНУЕЛ: (Към Один.) Нямах да говориш така, ако го беше преживял.

Один: Как нямах да говоря, ако бях преживял какво?

ИМАНУЕЛ: Нямах да говориш, както одева, ако беше виждал кръвта на невинните.

Один: Че то аз невинни не съм виждал, камо ли кръвта им.

ИМАНУЕЛ: Ти си роден циник. „Циник“ и без това е кучешки епитет... „Киници“ в Древна Гърция наричали едни философи, които искали да приличат на кучетата.

Один: „Киник“. Харесва ми. Добре звучи: „Один Киника“.

ИМАНУЕЛ: Теб май не са те обичали много, а?

Один: Бъркаш. Четвъртият ми господар душа даваше за мен. Той ме нарече Один. Представи си, моля ти се. Що за кретен си кръщава кучето Один? Кажи ми името на домашния си любимец и ще ти кажа какъв ти е проблемът. Тоя, дето ти разправям, беше комплексар – те всички стопани на ротвайлери избиват комплекси, мен ако питаш. Пък и кучкарите сами по себе си не са стока. Сякаш не стигат мъжете, дето живеят с мъже, и жените, дето живеят с жени, ами и хора да живеят с кучета... Аз само да погледна едно куче и веднага мога да ти кажа какъв му е стопанинът. Ти например би паснал на някой кръгъл идиот.

ИМАНУЕЛ: Знаеш ли какво? Ще спечеля този нашийник само и само да не го спечелиш ти.

Один: Абсурд, шишко. Тук борбата е между това биче и мене. А ти подвивай опашка между краката и къш вкъщи! Тая работа не е за любители.

ДЖОН-ДЖОН (Към Имануел.): Абе какво беше като изберем „Няма Бог“ и Бог наистина няма? Май че нещо ми се губи.

ИМАНУЕЛ: Не се мъчи да повтаряш дословно. Въобще – зарежи повтарянето. *Sapere aude!*

ДЖОН-ДЖОН: Какво?

ИМАНУЕЛ: Девизът на Кант: *Sapere aude!* Означава буквално „Дръзвай да знаеш!“. Осмелявай се да мислиш самостоятелно, не допускай да ти втълпяват мнения, задавай си въпроси, вярвай в своя разум. *Sapere aude!*

Пауза.

ДЖОН-ДЖОН: Тогава... ти сигурно имаш някакво мнение за Бог. Не на Паскал, а твое си. Как си го представяш, а?

ИМАНУЕЛ: Много съм мислил по този въпрос. Напоследък по цели нощи не мога да мигна. Имам чувството, че Бог в крайна сметка е идеята за нещо желано, но непостижимо.

ДЖОН-ДЖОН: А?

ИМАНУЕЛ: Идеал, който не може да бъде постигнат на този свят, това е за мен Бог. Ако изобщо има Господ, то той е далечен и мълчалив. Не се меси в историята, не сипе поощрения и назидания...

Пауза.

ДЖОН-ДЖОН: Ни сърби, ни боли, ни се чува, ни се вижда – че какъв Бог е това?

ИМАНУЕЛ: Прав си. Това е Бог, който нито облекчава страданията, нито утешава. Всъщност в такова едно схващане за безгранично откъснат от хората Господ намира израз цялата нищожност на живота и разума. Същото, което схоластиците назовават с „ens realissimum“, „summum bonum“, „essentia essentiarum“³...

ОДИН: Стигааа! (*Към зрителя-камера.*) Разкарайте го, спрете това кречетало, преди да ни е побъркало. (*Към Имануел.*) А си казал още една дума на гръцки, а съм те... (*Малко остава да удари Имануел, но се сепва и спира.*) Ааа, ясно, загрях. През цялото време се чудя откъде се взе такъв като тебе в конкурса – нито обонянието ти обоняние, нито едно препятствие те бива да прескочиш, а то какво било... Чак сега ми светна: ти не си кандидат. (*Към Джон-Джон.*) Тоя участва наужким, него не го изпитват. Той е част от изпита!

ДЖОН-ДЖОН: Част от изпита ли?

ОДИН: Ами да – тук е, за да ни подкокоросва и да гледа как реагираме. Същото като шибаната музика и вонята на белина. Всъщност има само двама финалисти и това сме аз и ти.

ДЖОН-ДЖОН: Само ние двамата ли?

ОДИН: Само ние. (*Пауза.*) Макар че покрай теб за мене няма надежда. Ти си надарен със силата на боксера, издържливостта на ротвайлера, свирепостта на питбула, упорството на догото...

ДЖОН-ДЖОН: Ами да.

³ Латински. Може да се заменят с превода си на български: „най-реална същност“, „най-висше благо“ и „същина на същините“ – Б.пр.

ОДИН: Джон-Джон, може ли нещо да те питам... като финалист – финалиста?

ДЖОН-ДЖОН: Давай.

ОДИН: Сигурен ли си, че си изцяло куче?

Джон-Джон го гледа недоумяващо.

ОДИН: Откъде знаеш, че не са вложили в теб 10 % костенурка, за да си по-корав, или 7 % заек, за да си по-пъргав? Сега подобрители – каквито щеш: хормонални, генетични, клонирани... А сигурен ли си, че рецептата ти не включва и 20 % човек, за да станеш 20 % по-улав от другите?... Е, ти пък, момче, да не вземеш сега да се разстроиш? И моето родословие не е цвете. Я ми виж тая лапа, не ти ли прилича на гонче? Баба беше страшна мастия. Но аз поне със сигурност си знам, че съм само куче. Аууу... казвал ли ти е някой, че зъркелите ти приличат на маймунски?

Джон-Джон яростно напада Один. За да ги разтърве, Човекът се намесва с електрошок срещу Джон-Джон и му слага намордник.

ОДИН: (Към зрителя-камера.) Сам виждате, Касиус, нула самообладание. Как се разбесня от една нищо и никаква шегичка! Представете ли си го в кризисна ситуация? Това хлапе не е вашият тип служител. Добре, че аз съм тук и съм готов да преговаряме – вие само дайте оферта...

Млъква, защото се отваря врата „А“. Влиза Касиус.

КАСИУС: Джон-Джон, Имануел, бихте ли напуснали стаята?

ДЖОН-ДЖОН: (Едва разбираемо, заради намордника.) Ама кой води? Няма ли да ни кажете кой води в класацията?

КАСИУС: В дъното на коридора ще видите три врати: едната е към библиотеката, втората – към телевизионната зала, третата – към градината. Изчакайте където предпочитате.

Имануел и Джон-Джон излизат. Човекът затваря врата „А“ и закача синджир на нашияника на Один. Докато траят и това, и следващите събеседвания, Човекът разхожда интервюирания кандидат нагоре-надолу из помещението и с подръпвания на синджира го заставя да заема определени пози или да прави определени физически упражнения. През това време Касиус си води записки в бележника.

КАСИУС: Разполагате с една минута, за да се представите.

Пауза.

ОДИН: Не знам езици. Не знам да работя с компютър. Изобщо знам много малко неща. Но те са точно онези, които ви трябват.

Пауза.

КАСИУС: В автобиографията ви не фигурират дата и място на раждане.

ОДИН: Нямам представа къде съм се родил. По мои сметки съм на около шест години.

КАСИУС: Не фигурират и данни относно родителите ви.

ОДИН: Не, не фигурират.

КАСИУС: Деца?

ОДИН: И деца не фигурират.

КАСИУС: „Один“ ли ви е истинското име?

ОДИН: „Истинското име“ ли? Кой има „истинско име“? Преди „Один“ съм отговарял на други три, по едно на господар: „Експрес“, „Късмет“ и „Фурор“. Наричайте ме, както ви харесва.

КАСИУС: Никак не приличате на домашен любимец.

ОДИН: Бях и домашен, и любимец, докато не ми дойде до гуша от милувки и близане на подметки.

КАСИУС: Какво направихте тогава?

ОДИН: Улицата стана моят университет. Там се научих да ръмжа, за да всявам страх, и да скимтя, за да будя жал. Там изострих обонянието си докрай, за да оцелея. И открих, че онзи, който посяга със зло, мирише различно от онзи, който посяга с добро.

КАСИУС: Обонянието ви е наистина извънредно.

ОДИН: На три процеса за убийство съдиите са основавали решенията си главно на моите експертни показания. Различавам до две хиляди миризми. Мога да определя по мириса който и да е химически или биологически агент в радиус от трийсет метра с прецизност от деветдесет и седем на сто.

КАСИУС: Понастоящем работите в митниците. Бихте ли ни обяснили какви са задълженията ви там?

ОДИН: Камиионите. По миризмата определям концентрацията на въглероден двуокис във въздуха. Ако е висока, значи дишат хора. Нелегални мигранти.

Пауза.

КАСИУС: Имате стаж от болница. Само че не от охраната, а от раковото отделение. С какво се занимавахте там?

Один: Откривах тумори.

КАСИУС: Способен сте да надушите тумор?

Один: С 87-процентова сигурност.

КАСИУС: Спасявали сте животи. Вълнуващо занимание.

Один: Вълнуваше ме заплащането. Четири кила бонфиле дневно и нова женска на всеки три месеца. После получих по-добра оферта и се преместих.

КАСИУС: Какво друго различава обонянието ви? Радостта? Тъгата?

Один: Вие подигравате ли ми се?

КАСИУС: А съвестта ми надушвате ли?

Один: Не.

КАСИУС: Напуснали сте не само болницата, но и ред други работни места. Често сте ги сменяли.

Один: Но никога никой не е сменял мен. Винаги съм се местил по собствено желание.

КАСИУС: Къде?

Один: Все в една и съща посока – тая на моето благосъстояние. Сещам се какво си мислите. Кажете го де, наречете ме „продажник“. Ами, Касиус, ако толкова държите служителите ви да са идеологически подковани, вземете на работа хлапето, то може да ви удави в идеология. Или многознайкото – той е спец по философия, а философията е идеологията на баламите, нали знаете. Ако идеологията ви е болката, изберете кой да е от тези двамата. Ако обаче ви трябва професионализъм, в мен е истината.

КАСИУС: Вие нямате идеология, така ли? Все ли ви е едно дали ще работите с нас, или срещу нас?

Один: А вие с вас или срещу вас ме искате? Помислете си, Касиус, и като си помислите, гледайте да ми направите предложение, на което да не мога да устоя.

КАСИУС: Нима ви е безразлично дали сте на наша или на тяхна страна?

Один: „Тяхна“ – на кои? На „лошите“ ли? Вярно, има лоши хора, как да няма. Неслучайно толкова народ по света живее кучешки живот, милиони кучешки животи. Има лоши хора, да. Кажете ми вие, Касиус, кои са според вас и аз ще се отнеса с тях по най-лошия начин,

ще видите, че няма да им се размине. И по-грозни неща съм правил. Виж да посрещам някой тъпак на вратата с пантофи в уста, ето към това не бих се върнал.

Пауза.

КАСИУС: Не ми стана ясно защо искате тази работа, Один. Добре е платена, няма спор, но е твърде рискована. Не виждам за какво ви е притрябвала и няма да ви я дам, ако не разбера.

ОДИН: Точно вие нито давате, нито взимате. Вашите господари решават. И ако вашите господари решат, че съм най-добрият от всички – а аз съм, – ще ме назначат с каквато заплата си пожелая. Защото тези ваши господари умират от страх и дават мило и драго за безопасността си. Ако река, ще ми целуват краката. То се знае, че работата е рискована. То се знае, че мога да изгърмя като фишек. Но си струва. Сега аз съм господарят.

Пауза.

КАСИУС: Ако бяхте на мое място, кого от съперниците си бихте предпочели?

ОДИН: Не съм на ваше място. Не мога да си се представя като някаква отрепка, която точи лиги от признателност, че стопанинът не е забравил старите ѝ заслуги, затова не я изхвърля на бунището.

Пауза.

КАСИУС: Вярвате ли в Бог?

Пауза.

ОДИН: Бил съм в кучкарника. Един хубав ден идва човек и те посочва с пръст. С което те запраща или в имението на някоя маркиза, където ще те тъпчат с бонбони до отказ, или в някоя лаборатория, където ще изпробват върху теб разни химии, докато не станеш разностранен или не пукнеш. Това ми е представата за Бог.

Пауза.

КАСИУС: Последно, Один: какво е за вас човекът, който ви води на синджир?

ОДИН: Нима ме води някой?

Пауза. Касиус дава знак на Човека, той откача синджира от каишката на Один и го испраща до врата „А“.

КАСИУС: Момент, Один, за малко да забравя. В автобиографията си не споменавате, че сте работили в програма за прочистване на улични кучета.

Пауза.

ОДИН: Стара история. Като ме наеха, казаха, че ги ловят, за да ги ваксинират и обезпаразитяват. Аз самият бях нелегален, а те ми предложиха нашийник.

КАСИУС: Не ви питам защо сте приели. Просто отбелязах, че сте пропуснали да споменете този факт в автобиографията си. Почудихме се защо. Досрамя ли ви? Да не би *Один Киника* да е способен на срам?

Один понечва да отговори, но Касиус махва на Човека да го отпрати. По знак на Касиус зазвучава музика. Още един знак и звукът започва да затихва, докато не спира напълно, макар Касиус явно да продължава да чува музиката. Човекът се връща с Джон-Джон, закачва му синджира и му сваля намордника.

КАСИУС: Разполагате с една минута, за да се представите.

ДЖОН-ДЖОН: Една минута?

КАСИУС: Бихме искали да знаем как се възприемате.

Пауза.

ДЖОН-ДЖОН: Ами аз... в общи линии съм съгласен с Паскал. Убеди ме човекът, хубаво го е казал. На мен никога нямаше да ми хрумне да си представя Бог като лотария. Но аз не се и бях замислял досега. Баща ми никога не ни е говорил за Него. Той по принцип не разговаряше с нас, мама беше по приказките, нали баща ми смяташе, че са женска работа... Така или иначе, Бог и с мама не сме го зачеквали. Но сега знам, че ако искам да се развия в тази професия, трябва да съм наясно и с него, защото много от враговете изкарват по цял ден в молитви и ако не знаем на кого и за какво се молят...

Касиус му прави знак, че минутата е изтекла.

КАСИУС: Реда си изчакайте в библиотеката. Извадихте една книга и се зачетохте.

ДЖОН-ДЖОН: Тук осъзнах, че не всичко се решава с груба сила.

КАСИУС: Втори том на енциклопедията.

ДЖОН-ДЖОН: Потърсих „Бог“, но не успях да го изчета докрая, стигнах до Волтер. Не знаех, че толкова хора са се изказвали за Бог и то така различно.

КАСИУС: Кажете, Джон-Джон, вие импулсивен ли сте?

ДЖОН-ДЖОН: Вижте, господине, това за импулсивността на боксерите е един от многото предразсъдъци... Ние сме способни да изчакваме, както всеки друг. Ако нещо трябва да се обмисли, се обмисля и точка.

КАСИУС: За боксер ли се смятате?

ДЖОН-ДЖОН: Това ми е водещата съставка, господине. Четирийсет процента.

КАСИУС: Графологичният анализ недвусмислено сочи, че сте импулсивен. А агресивен ли сте?

ДЖОН-ДЖОН: В живота опасностите се избягват най-добре, ако ти самият представляваш опасност. Трябва да личи, че ако някой ти посегне, скъпо ще си плати.

КАСИУС: Опасността привлича ли ви?

ДЖОН-ДЖОН: Не ме отблъсква. Не си измислям извинения, за да я избегна. Точно като вас. В школата често са ни говорили за вас – даваха ви за пример. Като оня път с отвлечения самолет. Никои не се престававал да се качи, но нямало време за губене и вие сте се хвърлили вътре. Възхищавам ви се, господине. Искам да стана като вас.

КАСИУС: Като мен ли? А огледахте ли ме добре, младежо? Не ви ли е странно, че въртя глава, за да ви чуя? Дясното ми ухо вече за нищо не става, както и лявото око. Нощем болките не ми дават да заспя, а дори и да се унеса, ме налягат такива кошмари, че се събуждам като пребит. Сънувам всичките си мъртъвци, Джон-Джон, а те не са никак малко. Това ми е наградата за храбростта. Хем аз съм късметлия. Най-близките ми приятели или загинаха, или обезумяха. Значи като мен искате да станете? Огледайте ме хубавичко. Можете ли да повярвате, че някога съм бил една ей такава плюшена топка, която децата са тичали да погалят? Сега децата се страхуват от мен. Аз самият се страхувам от себе си... (Пауза.) Програма „И“. Вписали сте я в автобиографията си. В какво се състои?

ДЖОН-ДЖОН: „И“ от „издържливост“. Симулационна игра. Поверяват ти една тайна дума и някой ден, без предварително известие, ти организират падане в плен. Идеята е да устоиш, без да издадеш думата на врага. Връзват те в изчекнати пози, държат те буден насила, излагат те на мраз и жега, прилагат ти воден плот⁴...

КАСИУС: Воден плот ли?

Джон-Джон показва с тяло, докато обяснява.

ДЖОН-ДЖОН: Връзват те на една плоскост и я накланят, така че краката ти да са по-високо от главата. Завързват ти очите, ръцете ти извиват назад. В устата ти набутват парцал, колкото се може по-навътре, почти до мъжеца, и започват да ти обливат носа и устата с вода, докато парцалената топка не подгизне. Действа безотказно – чувството е, че се давиш. Аз издържах сто и две секунди.

КАСИУС: Но накрая сте се предали. Казаха ви тайната дума на врага.

⁴ Може да се употреби и английската дума, която покрай новините в пресата за американските „техники за разпит“ на терористи вече е доста известна и на български: *waterboarding* (уотърбординг). – Б.пр.

ДЖОН-ДЖОН: Важното е, че аз устисках най-дълго. Останалите и една минута не можах да докарат.

(Пауза. Касиус записва нещо в бележника си.)

ДЖОН-ДЖОН: Отчаяно се нуждая от тази работа, господине. *(Ланва едно хапче, после второ.)* Закъде съм, ако не получа нашийника? Един професионален гладиатор не става за друго, освен за гладиатор. В школата ни пускаха филми за гладиатори. „Гответе се за битка на живот и смърт. И знайте, че извън арената сте никои.“ Ако не смятате да ми дадете белия нашийник, направо ме приспете.

КАСИУС: Не бъдете толкова драматичен, младежо. Има и други екипи. Войната с терора не започва и не свършва с К7.

ДЖОН-ДЖОН: Но вие сте най-добрите.

КАСИУС: Така е, гордеем се, че при нас е събран каймакът. Затова именно сме толкова предпазливи в подбора на нови сътрудници. Поставете се сега на мое място. Един или Имануел? Кой, според вас, е по-достоеен да встъпи в редиците на К7?

ДЖОН-ДЖОН: Значи аз отпадам? Честно, бях се подготвил като за световно, но онези двайсет и пет думи в теста ми изядоха главата. Аз бях написал дванайсет отгоре и докато се опитвах да ги съкратя, оплесках работите.

КАСИУС: Не отпадате. Просто искам да ви видя как разсъждавате при избор.

ДЖОН-ДЖОН: Как разсъждавам... Единият от тях, така ли? Ами, да ви кажа, ако стане напечено, аз не бих разчитал на никого от двамата. От лошо тесто са омесени – единият е предател, другият е страхливец.

КАСИУС: Преди години в състава ни беше внедрен шпионин. Скъпо платихме този пропуск. И досега го плащаме. Ако знаете някоя важна тайна, някоя тайна, свързана с държавната сигурност, на кого от вашите другари бихте я доверили?

ДЖОН-ДЖОН: Никога не бих споделил каквото и да е с оня, Имануел. В школата ни предупредиха за комунистите. Той дали не е нещо като комунист?

КАСИУС: Не, не е.

Пауза.

КАСИУС: Имануел е убивал. Един е убивал. А вие, Джон-Джон? Вие убивали ли сте?

Пауза. Джон-Джон клати отрицателно глава.

КАСИУС: Джон-Джон, какво е за вас човекът, който ви води на синджир?

ДЖОН-ДЖОН: Това той ли е?

КАСИУС: Кой?

ДЖОН-ДЖОН: Урок стотен и последен: „Човек след време ще ти бъде поверен, и ти – на него, чак до сетния си ден.,,

КАСИУС: Браво, това сте научили в школата. А сега искам да погледнете човека, в очите да го погледнете, и да ми кажете – какво е той за вас?

ДЖОН-ДЖОН: (*Гледа Човека.*) Ние сме едно. Винаги ще сме заедно, до края. Ако някой от двама ни допусне грешка, заедно ще изгорим.

Пауза. Касиус дава знак на Човека, който откача синджира от нашийника на Джон-Джон и го отправя през врата „А“. Джон-Джон се обръща към Касиус.

ДЖОН-ДЖОН: Може да не съм толкова буден, колкото другите двама, но нямам равен, ако съм с човек край себе си. Да съм *куче с човек*, това ми е мечтата. Той ще мисли и за мен, а аз ще впрегна всичките си сетива в негова служба. Китайците може и да са изобретили изкуствен нос, но никой никога няма да изобрети машина, която да превъзхожда кучето с човек. Само едно куче е в състояние да предусети задаващата се смърт; само едно куче е способно да отгатне лошото намерение, преди самият злосторник да го е осъзнал. Зачислете ме към някой от вашите хора, Касиус, и аз ще се превърна в негов инстинкт.

Човекът извежда Джон-Джон. Касиус прави знак да пуснат музика, която не достига до нас и само той чува. Човекът се връща с Имануел и закача синджира за кашиката му.

КАСИУС: Разполагате с една минута, за да се представите.

ИМАНУЕЛ: Предпочитам да минем направо към интервюто.

Пауза.

КАСИУС: Решихте да си изчакате реда в телевизионната зала. Не в библиотеката.

ИМАНУЕЛ: Напоследък трудно се съсредоточавам в четенето.

КАСИУС: Това ли ви е обичайното тегло?

ИМАНУЕЛ: Малко съм се отпуснал напоследък.

КАСИУС: „Имануел“. Твърде дълго. Ако останете при нас, ще трябва да се съкрати. „Имо“? „Ману“?

ИМАНУЕЛ: Има ли смисъл да го обсъждаме? Най-вероятно няма да остана.

КАСИУС: Най-вероятно.

ИМАНУЕЛ: Нямам нито обонянието на Один, нито силата на Джон-Джон. Учудвам се, че още не съм отстранен. Или може би търсите нещо различно от обоняние и сила...

КАСИУС: Да предположим, че не е така и търсим тъкмо обоняние и сила. Кой от двамата ви съперници ви се струва най-подходящ за мястото?

ИМАНУЕЛ: За какво ви е силата, без разум, който да я направлява? И за какво – фин нюх, готов да обслужи оня, който плати повече?

КАСИУС: Кой от двамата, Имануел?

ИМАНУЕЛ: Ако зависеше от мен – Джон-Джон.

Пауза.

КАСИУС: Вашата автобиография е... твърде оригинална. Имате философско образование.

ИМАНУЕЛ: Автобиографията е жанрът на преувеличенията. Исабел, моята стопанка, учеше философия. А аз я придружавах до университета и слушах лекциите с нея, та едно-друго прихванах. Тя затова ме кръсти Имануел.

КАСИУС: Моля?

ИМАНУЕЛ: На другия си любимец, Кант, нали се сещате?.

КАСИУС: Не, не се сещам.

ИМАНУЕЛ: Авторът на „Критика на чистия разум“. Е, има и по-достъпни книги. Препоръчвам ви да започнете с „Към вечния мир“. Ще настане ли някой ден мир между народите, се пита Кант. И е оптимистично настроен. Според него хората, движени от най-обикновен егоизъм, с цел да не се изтребят помежду си, полека-лека ще се споразумяват за все повече и повече неща. Накрая на света ще се възцари една всеобща гостоприемност, границите ще бъдат премахнати и вече никой никъде няма да се чувства чужденец.

Пауза.

КАСИУС: Наистина ли смятате, че тук ви е мястото? Наистина ли искате тази работа?

ИМАНУЕЛ: От все сърце.

КАСИУС: Защо си криете белега?

ИМАНУЕЛ: Моля?

КАСИУС: На врата. Голям е, вижда се.

ИМАНУЕЛ: Не го крия.

КАСИУС: Може би е неволно, но го криете. Притеснява ли ви?

ИМАНУЕЛ: Не се срамувам от него, но не се и гордея, ако това питате.

КАСИУС: Моля, обяснете къде се наранихте.

ИМАНУЕЛ: Трудова злополука, така да се каже.

КАСИУС: Ако не ви се говори за това, няма да ви насилваме.

Пауза.

ИМАНУЕЛ: Преди да заживея при Исабел, принадлежах на един човек, който ме караше да се бия. Незаконен бой с кучета, със залози.

КАСИУС: Това не го пише в автобиографията ви.

ИМАНУЕЛ: Нямам нищо общо с онзи, който бях тогава.

КАСИУС: Добър боец ли бяхте?

ИМАНУЕЛ: Налагаше се. За всяка грешка господарят биеше. Когато и да наказваше, наказваше го пред всички, та да видим какво ни чака, ако сбъркаме. А понякога ни налагаше просто така, за каляване, както казваше.

КАСИУС: Не мога да си представя вие да прегризвате нечие гърло.

ИМАНУЕЛ: Нямах избор.

КАСИУС: Убивали ли сте някога?

Пауза.

ИМАНУЕЛ: Сега съм жив, защото тогава убивах. Двубоите се водеха до смъртта на единия участник, така че трябваше да побеждавам. Имаше и по-силни от мен, но аз умеех да избира най-подходящия момент.

Пауза.

КАСИУС: Убивали ли сте?

Пауза.

ИМАНУЕЛ: Един ден загубих търпение, писна ми да ме млати. Довърших мръсника, но отнесох този белег за спомен. За малко да умра, кръвта ми изтичаше. Истинско чудо беше, че един човек ме прибра у тях. Дъщеря му ме излекува. Като я видях за първи път, Исабел ми се стори особена. Движеше се странно, гледаше ме странно. После разбрах какво ѝ е. Отначало ми беше трудно. Нямам предвид да водя сляп човек, а да усвоя новите правила. Да свикна с мисълта, че животът не се състои само в нанасяне на удари и избягването им. Че тя няма намерение да ме употреби и захвърли. Това беше най-важното, което научих покрай нея. Това и още сума неща. Паскал например. Баща ѝ ѝ четеше лекциите на глас.

Пауза.

КАСИУС: Друго работили ли сте, освен боец и водач?

ИМАНУЕЛ: С Исабел не се брой. Беше много повече от работа.

КАСИУС: Да, но вече не сте с нея. Вие ли напуснахте, или тя ви освободи?

Пауза.

ИМАНУЕЛ: Една сутрин, на път за университета... Не знам как нищо не предусетих... имаше взрив... (*Вълнението го задавя. Пауза.*) Не се отделих от нея, докато не дойде баща ѝ. И като го видях как я прегръща, как прегръща онова, което беше останало от Исабел, се заклев, че нещо ще направя.

Пауза.

КАСИУС: За психолог не сте ли мислили? Ще ви помогне да забравите. Да изтриете от съзнанието си образа на разкъсаното момиче.

ИМАНУЕЛ: Не желая да трия от съзнанието си този образ. Не желая нищо да забравям.

КАСИУС: Ние не можем да си позволим лабилни сътрудници. И сме крайно против някой да използва служебното си положение при нас за лично отмъщение.

ИМАНУЕЛ: Не се стремя към отмъщение. Не съществува възмездие за такова зло.

Пауза.

КАСИУС: Определението ви надвишава двацет и пет думи.

ИМАНУЕЛ: Четирийсет и три са. Предпочетох да съм коректен към смисъла, вместо към условието на задачата.

Пауза.

КАСИУС: Имануел, какво е за вас човекът, който ви води на синджир?

ИМАНУЕЛ: Не знам. Не го познавам.

Пауза. Касиус понечва да излезе през врата „А“. Човекът откача синджира от нашийника на Имануел. Касиус се обръща към Имануел.

КАСИУС: Още нещо, Имануел. Когато Джон-Джон нападна Один, вие се дръпнахте настрана и нищо не направихте. Вашата неутралност ни изненада. Изненада ни, че решихте да не се намесите.

Преди Имануел да отговори, Касиус излиза, последван от Човека. Малко по-късно в помещението се връща Один, а скоро след него – и Джон-Джон. Вратата се затваря.

ДЖОН-ДЖОН: Е? Кой победи? Колко още трябва да чакаме? Мене са ме готвили за действие, не за чакане. Подготовката ми не предвижда такива...

ОДИН: *(Към зрителя-камера.)* Пуснете тъпата музика! Тоя хленч не се трае!

ДЖОН-ДЖОН: Касиус знаеше, че съм ходил в библиотеката. Това част от изпита ли е било? Да видят как си изкарваме свободното време? Ти къде изчака?

ОДИН: Първо в телевизионната зала, после в библиотеката, в градината и отново в библиотеката. Гоних една котка.

ДЖОН-ДЖОН: Разправих му за Паскал, но не знам дали правилно го обясних, причерня ми от толкова Паскал. Искам екшън, от философия ще ми се пръсне главата.

ИМАНУЕЛ: Не е от философията. Знаеш ли защо те боли глава? Защото, като се напрегнеш, мозъкът ти става твърде голям за черепната кутия. Сигурно те боли и когато покриваш женска.

ДЖОН-ДЖОН: Ами да.

ИМАНУЕЛ: При всяка възбуда чувстваш, че ти се пръска главата. От многото кръстоски така става. Най-вероятно мозъкът ти е на питбул, а черепът – на ротвайлер.

ДЖОН-ДЖОН: Сбъркали са ме, така ли?

ИМАНУЕЛ: О, не. Може би всъщност точно това им е идеята за идеално куче – в определени ситуации да изключва.

ДЖОН-ДЖОН: Виж ти. Мислиш ли, че е по-добре да спра да...?

ОДИН: Защо да спиращ – пробвай да не се възбуждаш...

ДЖОН-ДЖОН: В школата се носеха слухове за четвърто изпитание. Спецзадача, в случай на равенство между кандидатите.

ОДИН: Равенство ли? Равенство друг път. Ей сега ще дойде дъртият да обяви моята победа.

ДЖОН-ДЖОН: Питам нашите дали тях са ги подлагали на четвърто изпитание, но те не щяха нищо да ми кажат. Страх ли ги беше, срам ли... В школата се носеха всякакви слухове. Едни разправяха, че те пращат да превземаш къща, в която има банда, и ти трябва сам да я разгромиш. А според други ти нареждат да обезвредиш куче бомба.

ОДИН: Куче бомба ли? *(Избухва в гръмогласен смях.)*

ИМАНУЕЛ: Защо? Не е изключено. Някога, на протести, миньорите използвали магарета срещу полицията. Магарета, натоварени с динамит.

ОДИН: Гърмящи кучета, гърмящи магарета, гърмящи бълхи...

Отваря се врата „А“ и влиза Касиус.

КАСИУС: Честито, господа, постиженията ви са повече от похвални. Трите кръга обикновено са предостатъчни за избора на победител. Този път обаче не се получи. Ще се наложи да ви подложим на още едно, окончателно изпитание. Господине.

Касиус се обръща към врата „А“, през която влиза Човекът, най-сетне облечен както подобава на ранга му. В ръцете си държи нов-новеничък бял нашийник.

ЧОВЕКЪТ: Джон-Джон, Один, Имануел, и тримата заслужавате този нашийник. За съжаление обаче всеки от вас показва слабо място. Ахилесова пета. А ние, както вероятно разбирате, нямаме право на експерименти. Нямаме право да залагаме на карта безопасността на сътрудниците от К7, живота на гражданите, който сме се клеели да опазим, оцеляването на нашия свят. Да, свят – особено ни е важно да проумеее с пълна сила, че браним цял един свят: не само хора, но и понятия, принципи. На местата, където ще ви пращаме, във всяка мисия, избраникът ще се бори не само за нашите животи, но и за нашите основни ценности. Трябва да сме сигурни в това, защото в сравнение с него всичко останало – нюх, издържливост и така нататък – е незначителна подробност.

Дава знак на Касиус, който открехва врата „Б“.

ЧОВЕКЪТ: Зад тази врата, както правилно се досетихте, има живо същество. Човек. Подозираме, че има сведения за предстоящ атентат срещу мирни граждани.

Джон-Джон се впуска към врата „Б“. Касиус го възпира.

ЧОВЕКЪТ: Преди да предприемете каквото и да било, уважаеми господа, бихме искали да споделим с вас някои наши съмнения. Заподозреният може наистина нищо да не знае, както твърди. А и да знае – ако му посегнем, ако посегнем на невъоръжен човек, няма ли само да оправдаем изкривената му представа за света? По какво ще се различаваме от него, ако потъпчем закона? И ако обезправим него, няма ли да застрашим и правата на всички

останали, демокрацията? Нали се борим за ценности... От друга страна обаче, с бездействието си може да обречем на смърт невинни хора.

Включва хронометъра: тик-так, тик-так...

ДЖОН-ДЖОН (*Към Човека.*): Искам да бъда добро куче, но за това са ми нужни ясни команди. Заповядайте ми да обработя този нещастник и аз ще го принудя да си изпее и майчиното мляко. Това ли желаете?

ЧОВЕКЪТ: В школата, Джон-Джон, не ви ли научиха да решавате подобни ситуации според случая?

ДЖОН-ДЖОН: Последно какво искате – да го изпохапя ли, или не? Това да не е някакво ново упражнение по мислене? Главата ми ще се пръсне. Тръгвам си.

ОДИН: Не можеш да си тръгнеш, момче. Само един от нас ще излезе от тази стая, с бял нашийник.

ДЖОН-ДЖОН: Какво искаш да кажеш? Защо никой тука не се изразява ясно?

ОДИН: Чуй ме с трийсетте процента ротвайлер в теб: с двама от нас ще наторят градината. Ти да не мислиш, че ще ни пуснат по живо, по здраво, та да вземем да изпеем пред когото не трябва какво сме видели? Кажете му, Касиус, обяснете му, че жив ще остане само спечелилият каишката и туйто. ~~Играта е на живот и смърт, моето момче, като във филмите за гладиатори.~~ Който изгуби, умира, Спартак. Нали, учителю Касиус?

ДЖОН-ДЖОН: Ако действаме като екип, няма да ни се опрат. Вие дръжте него, а аз ще видя сметката на стария. После през градината ще...

ОДИН: Градината завършва с ров. Библиотеката няма прозорци. Стаята с телевизора има, само че зазидани. Безизходица, господа.

ДЖОН-ДЖОН: Това да не е от онези облози, а? Не знам дали той вътре е добър или лош. Ако постъпя, все едно е лош и той е лош, спасявам куп добри хора. Ако постъпя, все едно е лош, а той е добър, прецаквам един добър човек. Ако постъпя, все едно е добър и той е добър, значи го спасявам. А ако постъпя, все едно е добър, но той е лош, прецаквам куп добри хора.

Пауза. Джон-Джон поема към врата „Б“, Один тръгва по петите му.

ЧОВЕКЪТ: На място, Джон-Джон! На място, Один!

Джон-Джон и Один се подчиняват на Човека.

ЧОВЕКЪТ: (*Към Имануел.*) Те взеха решение. Вие обаче се съмнявате. Ние ценим вашите съмнения и способността ви да ги преодолявате. Възлагаме големи надежди на вас. Вие не сте толкова силен като Джон-Джон, нито имате обонянието на Один, но сърцето ви е

мъдро. И ние искаме това сърце, ако можем да разчитаме на него. (*Тик-так, тик-так...*)
Какво, чакате да видите какво ще направят другите ли? Не разбирате ли, че тази задача е специално за вас, че тя ви е личното изпитание? Нима ще оправдаете мнението на онези, които мислят, че не ви бива за тази работа?

Тик-так, тик-так...

ИМАНУЕЛ: Вие сам казахте – ако посегнем на този човек, ще оправдаем изкривената му представа за света. Прав бяхте: по какво ще се различаваме от него, ако потъпчем закона? Ако го лишим от правата му, застрашени са правата на всички останали, самата демокрация? Нали борбата е за ценности...

Пауза.

ЧОВЕКЪТ: Значи Един е прав и вие сте поредният наивник? Не сме очаквали тези клишета точно от вашата уста. Мислете с главата си, Имануел. *Sapere aude*. Права ли? Демокрация? Че какви права би имало без нас? Каква демокрация? Ние сме самото сърце на демокрацията. Парламентът не знае какви са ни бюджетът, личният състав, програмата, а ние всеки ден спасяваме демокрацията. Закон ли? Ние толкова тачим закона, че – макар целта на този човек вероятно е да го погази, – ние се отнасяме с пленника по всички правила. Това обаче не бива да ни пречи да изпълняваме най-важната си мисия, а именно – да защитаваме закона. Работата е там, че понякога, за да се съхрани законът, по изключение се налага той да бъде отменен. Но решение за отмяната му може да вземе само някой, който дълбоко благоговее пред него. Някой, който никога не би използвал насилие, за да унижи, да си отмъсти или да накаже. Вие, Имануел, обичате ли закона, колкото го обичаме ние? Значи няма да оставите Един и Джон-Джон да се доближат до този мъж. Ценности ли? Животът не е ли достатъчно ценен? Правата на този човек по-ценни ли са от правото на живот на някой нищо неподозиращ гражданин? Ами ако и този човек нищо не подозира, това е въпросът, нали? Е, да, Имануел, не е изключено да сме задържали невинен. И ние грешим, както грешат и съдиите. Само дето ние не сме съдии, ние спасяваме животи. Не е ли твърде висок залог да изложим на риск множество животи с единствения аргумент, че този човек току-виж не бил виновен?

ИМАНУЕЛ: Ще си навлечем омразата му, омразата на децата и братята му. Трябва да му предложим справедливост, не омраза. Хобс казва, че...

ЧОВЕКЪТ: Стига цитати, Имануел, не на мен. Знаете ли какво казал Наполеон за испанските си противници? „Навсякъде, където действат партизани, трябва да се противодейства партизански.“ Наполеон пръв е разбрал – с определени хора човек може да се пребори единствено с техните камъни. Те не очакват нашата справедливост и надали могат да я ненавиждат повече, отколкото ненавиждат нас. Вие знаете ли какви сме ние за тях? Демони. Те няма да се спрат пред нищо, за да унищожат своите демони. На ваше място те не биха се поколебали. Заложили са всичко срещу нас. Тяхната мечта е да ни види на колене. Да направят от нашите потомци свои роби. Утре, когато опасността отmine, срещу нас възмутени ще наскочат същите лицемери, които днес си затварят очите. А ние няма да си измисляме извинения и ще приемем всяко наказание, което ни наложат фарисеите. Ще направим онова, което трябва да се направи, ако щё да ни ругаят и осъждат, ако щё душите

ни да се терзаят. Жертвоприношение на душата, това е днес задачата на героя. Ние сме трагичните герои на тези мрачни времена. Работим в сянка, като престъпници, но няма от какво да се срамуваме: спасяваме чуждите животи, като рискуваме собствените си, закона, демокрацията. Свободата на всички зависи от нашите изстрадали души. Казваме на хората, че злото не може да победи, но истината е, че то *ще* победи, ако не изпълняваме дълга си. Да, злото *може* да победи, Имануел, смъртта *може* да победи. Спомняте ли си как започва „Към вечния мир“? Гробището е единственото място, което гарантира вечния мир⁵. Няма да има друг мир освен онзи, който си отвоюваме. Дай Боже някой ден любовта към свободата да надделее в сърцата, един ден човечеството да заживее без вражди. Ние работим за настъпването на този ден. И нашата битка е метафизична – война в пределите на духа. Просвета или мрак, напредък или реакция, цивилизация или варварщина? Вие на чия страна сте, Имануел?

ИМАНУЕЛ: Аз съм просто куче.

ЧОВЕКЪТ: Никога преди кучето не е било толкова нужно на човека. Само едно кучешко сърце е в състояние да направи разлика между истинската справедливост и истинската несправедливост. Човечеството е в опасност. Не ни изоставяйте, защото се борим срещу животни.

ИМАНУЕЛ: И те ще спечелят, ако ни принудят да действаме като животни. Кажете му, Касиус. Помогнете ми, Касиус. (*Касиус мълчи. Към Човека.*) Пуснете ме да поговоря с пленника. Ще намеря подходящите думи.

ЧОВЕКЪТ: Животът на много хора виси на косъм. Колко от тях сте готов да пожертвате в името на думите? До един невинни като Исабел. Тя щеше да е жива, ако знаехме, че бомбата е там и я очаква. Тогава не сте се усетили навреме. Къде ви е била главата, Имануел? Къде сте витаели, докато Исабел се е приближавала към бомбата? Поне сега помислете за нея, Имануел.

ИМАНУЕЛ: Не спирам да мисля за теб, Исабел. И знам, че щеше да те е срам. Тебе щеше да те е срам.

ЧОВЕКЪТ: Кант щеше да го е срам. От вас. Той би взел нашата страна. Ние работим за това, всички да могат да четат Кант, да ходят на театър, да живеят свободно. Само че свободата си има цена. И тази цена я плащаме ние, в сърцата си. И така ще бъде, докато не се възцари мир. В света и в сърцата ни. Това е нашата цел: вечният мир.

Дава знак на Джон-Джон и Один, които се насочват към врата „Б“. Имануел им се изпречва на пътя и не ги оставя да минат. Один и Джон-Джон заплашително се зъбят и ръмжат срещу Имануел, но той не отстъпва. Один и Джон-Джон му се нахвърлят. Имануел издъхва.

⁵ Началните думи от предговора на „Към вечния мир“ всъщност гласят: „Дали този сатиричен надпис върху фирмата на един холандски гостилничар, на която е било нарисувано гробище, се отнася за хората изобщо или по-особено за държавните глави, които не могат да се наситят никога на войната, или дори само за философите, за които той е сладка мечта, този въпрос може да остане неразрешен...“ Имануел Кант, „Към вечния мир“, прев. проф. Цеко Торбов, С., 1977. – Б.пр.